

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 6 від 04 березня 2020 р.

Голова Приймальної комісії

О.Г. Самойленко

ПРОГРАМА

творчого конкурсу з музичного мистецтва

Освітньо-професійний рівень: бакалавр

Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

На основі: повної загальної середньої освіти,

Освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст

РОЗГЛЯНУТО та ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради

навчально-наукового інституту мистецтв

імені Олександра Ростовського

Протокол №7 від 26. 02. 2020 р.

Голова Вченої ради Гусейнова Л.В.

Ніжин 2020

Пояснювальна записка

Фахове випробування з музики для вступу зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) на базі повної середньої освіти проводиться у вигляді творчого конкурсу, що складається з трьох розділів:

- ✓ Гра на музичному інструменті.
- ✓ Перевірка вокальних даних.
- ✓ Перевірка знань з основ теорії музики у формі тестів

Під час проведення творчого конкурсу зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) абітурієнт повинен продемонструвати:

- необхідні музично-виконавські уміння й навички, емоційність і артистичність у виконанні програми з основного музичного інструменту;
- вокальну культуру, володіння співацьким голосом, чистоту інтонації й ритмічність, художнє виконання вокального твору;
- комплекс знань з теорії музики.

При цьому виставляються окремі оцінки з кожного розділу, на підставі яких виводиться середній бал за екзамен.

Максимальна кількість балів, отриманих за складання абітурієнтом фахового випробування зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) становить 200 балів.

Гра на музичному інструменті

Абітурієнтом виконується два підготовлених абітурієнтом музичних твори різних стилів та жанрів.

Наприклад: кантиленна п'єса, частина циклічної форми або фрагмент крупної форми, або інструктивний етюд.

Виконання оцінюється за трьома параметрами: рівень складності твору, рівень художньої досконалості, рівень технічної досконалості.

Спів

Абітурієнтом виконується:

- ✓ один куплет підготовленої пісні за власним вибором а capella
- ✓ один куплет підготовленої пісні за власним вибором під власний акомпанемент.

Теорія музики

1. **Побудова та спів у тональності** та від звуку ладів, інтервалів, акордів.

Наприклад:

- **ЗМ.7** з розв'язанням – у тональності Es-dur¹
- **М.3** - від звуку h вниз
- **D₂** з розв'язанням – у тональності f-moll
- **М.6** - від звуку d

2. **Розпізнавання на слух** - діатонічних та характерних інтервалів, акордів, усіх видів мажору та мінору у тональностях до трьох знаків.

Наприклад: **М. 7**; **ЗМ⁵₃**; **ЗБ.4** → **М. 6**; **D⁴₃** → **T⁵₃**; **М.3**; **М₆**.

3. **Сольфеджіо** – сольфеджування нотних прикладів з листа за вибором комісії (№№ з 414 по 640 - Б.Калмиков, Г.Фрідкін "Сольфеджіо" Ч.1. – М.: Музика, 1966).

Критерії оцінювання рівня підготовки абітурієнтів на вступному екзамені (співбесіді) з музики

Оцінки виставляються за 200 бальною шкалою з сольфеджіо, теорії музики, гри на музичному інструменті, співу (а capella та під власний акомпанемент).

- сольфеджіо – сольфеджування нотних прикладів з листа;
- теорія музики – розпізнавання на слух, побудова та спів у тональності та від звуку ладів, інтервалів, акордів;

– гра на музичному інструменті та спів – виконується підготовлена абітурієнтом музична програма (виконання оцінюється за трьома параметрами: рівень складності програми, рівень художньої досконалості, рівень технічної досконалості).

Бали	Вид роботи, критерії	
	<i>Сольфеджування нотних прикладів</i>	
200-190	Звуковисотно та метроритмічно точно, інтонаційно виразно, доцільне використання диригентського жесту.	
189-180	Звуковисотно та метроритмічно точно, незначні інтонаційно-артикуляційні відхилення, активне використання диригентського жесту.	
179-170	Незначні звуковисотні чи метроритмічні неточності, інтонаційно-артикуляційні відхилення, активне використання диригентського жесту.	
169-160	Звуковисотні чи метроритмічні неточності, інтонаційно-артикуляційні відхилення, пасивне використання диригентського жесту.	
159-150	Звуковисотні та метроритмічні неточності, явно виражені інтонаційно-артикуляційні відхилення, пасивний диригентський жест.	
149-140	Звуковисотні та метроритмічні помилки, інтонаційно-артикуляційна невиразність, пасивний диригентський жест.	
139-130	Значні звуковисотні чи метроритмічні помилки, інтонаційно-артикуляційна невиразність, елементарне тактування.	
129-120	Значні звуковисотні та метроритмічні помилки, інтонаційно-артикуляційна невиразність, відсутнє тактування.	
119-110	Переважно звуковисотна та метроритмічна неточність, інтонаційно-артикуляційна невиразність, відсутнє тактування.	
109-100	Відсутня орієнтація у звуковисотному та метроритмічному просторі.	
	<i>Розпізнавання на слух, побудова та спів ладів, інтервалів, акордів</i>	
200-190	Безпомилкове розпізнавання на слух, побудова та спів усіх видів мажору та мінору у тональностях до трьох знаків, діатонічних та характерних інтервалів з розв'язанням, акордів та їх обернень з розв'язанням.	
189-180	Безпомилкове розпізнавання на слух та побудова усіх видів мажору та мінору у тональностях до трьох знаків, діатонічних та характерних інтервалів з розв'язанням, акордів та їх обернень з розв'язанням. Незначні інтонаційні помилки при співі ладів, інтервалів чи акордів, які абітурієнт самостійно виправляє.	
179-170	Безпомилкове розпізнавання на слух та побудова усіх видів мажору та мінору у тональностях до трьох знаків, діатонічних та	

	характерних інтервалів з розв'язанням, акордів та їх обернень з розв'язанням. Незначні інтонаційні помилки при співі ладів, інтервалів чи акордів, на які абітурієнт не звертає уваги.	
169-160	Допускаються помилки при розпізнаванні видів мажору чи мінору, характерних інтервалів, акордів чи їх обернень. Незначні інтонаційні помилки при співі. Помилки при побудові та співі характерних інтервалів та обернень акордів. Помилки при розв'язанні характерних інтервалів та акордів.	
159-150	Допускаються помилки при розпізнаванні видів мажору чи мінору, характерних та діатонічних інтервалів, акордів та їх обернень. Інтонаційні помилки при співі. Помилки при побудові та співі характерних інтервалів та обернень акордів. Помилки при розв'язанні характерних інтервалів та акордів.	
149-140	Розпізнаються види мажору та мінору, характерні та діатонічні інтервали, акорди із труднощами та значними помилками. Інтонаційні помилки при співі. Суттєві помилки при побудові та співі характерних інтервалів та простих акордів. Помилки при розв'язанні характерних інтервалів та акордів.	
139-130	Не розпізнаються на слух види мажору та мінору. Будуються та розпізнаються на слух лише діатонічні інтервали та акорди без обернень.	
129-120	Не розпізнаються на слух види мажору та мінору. Значні інтонаційні помилки при співі. Будуються та розпізнаються на слух із значними помилками лише діатонічні інтервали та акорди без обернень.	
119-110	Музичні лади, інтервали, прості акорди розпізнаються на слух із великими труднощами. Значні інтонаційні помилки при співі.	
109-100	Не розпізнаються на слух лади музики, інтервали, найпростіші акорди. Неспроможність побудувати інтервали чи акорди від звуку.	

<i>Гра на музичному інструменті та спів</i>	
<i>Складність програми</i>	
200-175	Програма для виконання на інструменті: учбово-концертного рівня складності, яка включає поліфонічний твір, твір великої форми (циклічний), твір розгорнутої форми, концертні мініатюри тощо (програма може бути скомпонована в різних варіантах). Програма для співу: учбово-концертного рівня складності, складається із творів складних форм пісенного чи романсового жанру.
174-150	Програма для виконання на інструменті: учбового рівня складності випускних класів музичної школи, яка включає поліфонічний твір, твір великої форми (циклічний), твір розгорнутої форми, концертні мініатюри тощо (програма може бути скомпонована в різних варіантах). Програма для співу: учбового рівня складності, складається із творів пісенного чи романсового жанру простих форм.
149-125	Програма для виконання на інструменті: програма учбового рівня складності, що складається із декількох простих мініатюр середніх класів музичної школи. Програма для співу: учбового рівня складності, складається із простих народних чи дитячих пісень.
124-100	Програма, підготовлена із творів початкових класів музичної школи або ж простих творів підібраних на слух. Програма для співу складається із найпростіших народних чи дитячих пісень.
<i>Художність виконання</i>	
200-190	Драматургічна виваженість, логічність у розвитку змістовних процесів, яскрава образність, стильова та жанрова точність, переконливість виконавської концепції.
189-180	Драматургічна виваженість, яскрава образність, стильова та жанрова точність, переконливість виконавської концепції. Спостерігаються деякі відхилення у логіці розвитку змістовних процесів.
179-170	Драматургічна виваженість, яскрава образність, стильова та жанрова точність. Інтерпретація достатньо переконлива. Помітні порушення у логіці розвитку змістовних процесів та художньої цілісності.
169-160	Яскрава образність, виразна передача настроїв, емоційних станів тощо. Стильова та жанрова виразність. Однак бракує логіки розвитку драматургічних процесів твору, художньої завершеності та цілісності твору.
159-150	Виконання художньо виразне. Однак спостерігаються стильові та жанрові неточності. Бракує художньої цілісності.
149-140	Виконання художньо недостатньо виразне. Допускаються значні жанрові та стильові помилки. Бракує художня цілісність.

139- 130	Жанрово-стильова невиразність. Виконання фрагментарне, непереконливе, з характерною емоційною спонтанністю, образною невизначеністю, відсутністю художньої цілісності.	
129- 120	Виконання фрагментарне, емоційно спонтанне, образно невиразне. Відсутня художня цілісність.	
119- 110	Перебільшена художньо не виправдана емоційність, або емоційна індиферентність виконання, образна та драматургічна невизначеність. Стильова та жанрова невиразність.	
109- 100	Повна художня невідповідність.	
	<i>Технічність виконання</i>	
200- 190	Бездоганно віртуозне володіння музичним інструментом.	
189- 180	Вільне володіння інструментом. Однак зустрічаються випадкові технічні неточності, що не впливають на загальне художнє враження.	
179- 170	Достатньо вільне володіння інструментом. Однак помітна незначна періодична технічна напруженість, випадкові неточності.	
169- 160	Напруженість при виконанні технічно складних епізодів. Незначні штрихові неточності. Окремі неточності в прийомах звуковидобування та звуковедення.	
159- 150	Допускаються текстові помилки в технічно складних епізодах. Помітні штрихові неточності. Порушується звуковедення. Зустрічаються технічні неточності у звуковидобуванні.	
149- 140	Допускаються текстові й технічні помилки. Значні штрихові неточності. Часто використовуються неправильні прийоми звуковидобування та звуковедення.	
139- 130	Суттєві текстові й технічні помилки в нескладних епізодах. Використовуються неправильні прийоми звуковидобування та звуковедення. Занижені темпи чи періодичне їх уповільнення в технічно складних епізодах. Періодичні зупинки.	
129- 120	Володіння технічними прийомами на елементарному рівні. Значні технічні помилки, текстові неточності, занижені темпи чи їх періодичне не виправдане уповільнення. Періодичні зупинки.	
119- 110	Володіння технічними прийомами на елементарному рівні. Значні технічні помилки, текстові неточності, занижені темпи, часті зупинки.	
109- 100	Повна відсутність техніки володіння інструментом.	

Рекомендована література

1. Басурманов А. Справочник баяниста / Под общ.редакцией Н.Чайкина.– 2-е изд.испр.и доп.– М.: Сов.композитор, 1986.
2. Баштан С., Омельченко О. Школа гри на бандурі.– К.: Муз.Україна, 1980.
3. Бесфамильнов В., Семешко А. Воспитание баяниста.: Вопросы теории и практики./ Учеб.пособие для средних и высших учеб.заведений.– К.: Муз.Україна, 1989.
4. Беркман Т.Л. Методика обучения игре на фортепиано. – М.: Просвещение, 1977.
5. Гончаренко С.І. Український педагогічний словник. – К.: Либідь.– 1997.
6. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяниста: Підручник для муз.вузів та училищ. – К.: Муз.Україна, 1983.
7. Драгомиров П. Учебник сольфеджио. – М., 1991.
8. Евпак Е. Хорові розспівки: Посібник з сольфеджіо. – К., 1978.
9. Калмыков Б., Фридкин Г. Сольфеджио. Двухголосие. – М., 1987.
- 10.Алексеев А.Д. Методика обучения игре на фортепиано: Учебное пособие для музыкальных вузов и училищ. – М.: Музыка, 1971.
- 11.Леонтович М. Практичний курс навчання співу в середніх школах України. – К., 1989.
- 12.Липс Ф. Искусство игры на баяне. – М.: Музыка, 1985.
- 13.Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. – К.: Муз.Україна, 1971.
- 14.Островский А., Соловьев С., Шокин В. Сольфеджио, Вып.2. – М., 1975.
- 15.Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры. – М.: Музыка, 1982.
- 16.Полянський Ю. Нариси з методики викладання гри на віолончелі. – К.: Муз.Україна, 1978.
- 17.Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання. – К.: ІЗМН, 1997.
- 18.Рубец А. Одноголосное сольфеджио. – М., 1984.
- 19.Цыпин Г.М. Обучение игре на фортепиано. – М.: Просвещение, 1984.
- 20.Способин И. Сольфеджио. Двухголосие и трехголосие. – М., 1977.
- 21.Способин И. Элементарная теория музыки. – М.:Музыка, 1984.
- 22.Фридкин Г. Практическое руководство музыкальной грамотой. – М.:Музыка, 1985.
- 23.Фридкин Г. Чтение с листа на уроках сольфеджио. – М., 1982.
- 24.Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю. – Київ, 1998.
- 25.Юцевич Ю. Словник музичних термінів. – К.: Музична Україна, 1976.
26. Програми педагогічних інститутів.Основний інструмент – фортепіано / Уклад. Л.Г. Арчажнікова, Т.І. Євсєєва.
27. Програми педагогічних інститутів. Основний музичний інструмент (баян). / Уклад. А.В. Береза.